

ב"ק 143 א ס"א ע"ג

אמרי אפי

עליו ויקרא הוציא כל-איש מעלי ולא-עמד איש אותו
 בהתעורר יוסף אל-אחיו: ונתן אחיהם בכבד ושמועו מצרים
 ושבעו בירת פרעה: ויאמר יוסף אל-אחיו אני יוסף העוֹד
 אבי הוֹי ולא-יכלו אחיו לצנות אותו כי נבהלו מפניו: ויאמר
 יוסף אל-אחיו גשורא אליו ונגשו ויאמרו אני יוסף אחיכם
 אשר-מכרתם אתם מצרים: ונתנה אל-תעבוב ואלי-יחד
 בעיניכם כי-מכרתם אתי הנה כי למיהו שלחתי אליהם
 לפניכם:

א (80) / 121.2

ולא יכל יוסף להואפק לכל הצבים עליו. לא יפול לסבול שחיו המצרים
 צבים עליו ושומעין שאחיו מתביישו-בוודעו להם. לשון רש"י. ורבי
 אברהם אמר להואפק. לטובל. לכל הצבים עליו. עמו עד שיצאו כל הצבים עליו והוצרך
 לקרא להוציאם. אבל אונקלוס תירגם לאתוסגא להחזוק. וכן הואפק ואעלה העולה.
 וכן כל לשון הואפקו בכל מקום חזק. והנכון בעיני שחיו שם מבית פרעה וכן המצרים
 אנשים רבים יזלו פניו למוול לבנימין כי בכמור רומזים על חזונוי תורה. ולא יכל
 יוסף להחזוק לכלם ויקרא לעבדיו. הוציא כל איש נכרי ועמלי על אדברי עממם ויצאו
 מעליו ובצאתם מעליו נתן את קולו בכפי וישמעו מצרים אנשי בית פרעה והמצאיים
 מעליו כי עודם בחזק הוציגו. ויתפו כי פרוש הצבים עליו. משורתי העומדים לפניו.
 כמו הנצר הנצב על הקוצים. שרי הצבים. להחיצב על זי. ומסם ויקרא. שורתי
 קולו בכפע ואמר למשורתי הוציא כל איש מעלי בלתי האנשים האלה. ומסם בהוצאת
 שורתיאם משם כדי שלא ישמעו בחזקו לזם המכירה. כי תודוה לזם וגם אליו למכשול.
 שרתיאם עבדי פרעה ישמעו בלתיאם אלו אנשי בוגדות. לא יגורו בארצנו ולא ידרבו
 בארצנו. בגור באחיהם גם באחיהם בגור מהו יעשו בפלך ובעמו וגם בלזם לא
 נאמנו עור:

3

הוא יכל יוסף להואפק לכל הצבים עליו. לא יפול לסבול שחיו המצרים
 צבים עליו ושומעין שאחיו מתביישו-בוודעו להם. לשון רש"י. ורבי
 אברהם אמר להואפק. לטובל. לכל הצבים עליו. עמו עד שיצאו כל הצבים עליו והוצרך
 לקרא להוציאם. אבל אונקלוס תירגם לאתוסגא להחזוק. וכן הואפק ואעלה העולה.
 וכן כל לשון הואפקו בכל מקום חזק. והנכון בעיני שחיו שם מבית פרעה וכן המצרים
 אנשים רבים יזלו פניו למוול לבנימין כי בכמור רומזים על חזונוי תורה. ולא יכל
 יוסף להחזוק לכלם ויקרא לעבדיו. הוציא כל איש נכרי ועמלי על אדברי עממם ויצאו
 מעליו ובצאתם מעליו נתן את קולו בכפי וישמעו מצרים אנשי בית פרעה והמצאיים
 מעליו כי עודם בחזק הוציגו. ויתפו כי פרוש הצבים עליו. משורתי העומדים לפניו.
 כמו הנצר הנצב על הקוצים. שרי הצבים. להחיצב על זי. ומסם ויקרא. שורתי
 קולו בכפע ואמר למשורתי הוציא כל איש מעלי בלתי האנשים האלה. ומסם בהוצאת
 שורתיאם משם כדי שלא ישמעו בחזקו לזם המכירה. כי תודוה לזם וגם אליו למכשול.
 שרתיאם עבדי פרעה ישמעו בלתיאם אלו אנשי בוגדות. לא יגורו בארצנו ולא ידרבו
 בארצנו. בגור באחיהם גם באחיהם בגור מהו יעשו בפלך ובעמו וגם בלזם לא
 נאמנו עור:

4

אמר אדני יהוה לא למענכם אני עשה בית ישראל כי אם-
 לשם-קדושי אשר חלקתם בגוים אשר-באתם שם: וקדשתי
 את-שמי הגדול המהולל בגוים אשר חלקתם בתוכם וידעו
 הגוים כי-אני יהוה נאם אדני יהוה בקדושיכם ככם לעיניכם:
 וקדושי אתכם מן-הגוים וקדשתי אתכם מן-האדנות
 והבאתי אתכם אל-ארמיתם: וזרקתי עליכם מים טהורים.
 וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליתכם אמר אתכם:
 ונתתילכם לב חדש ורוח חדשה אמר בקרבכם והסרתי את-
 לב האבן מבשריכם ונתתי לכם לב בשר: ואת-דחתי אתן
 בקרבכם ועשיתי את אשר-בוקי תלכו ומשפטי תשמרו
 ועשיתם: וישבתם בארץ אשר נתתי לאבותיכם והייתם לי
 לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים:

5

הו, עמי הפול מרד, בעבדיו נגד עמי מה ענין יוסף להיות חלולות של מצב מר נומדו כח,
 חלילה לרופח עולם וקלסה נבל להיות במה. רבה יותר מאותו חבו והחפה שאנו
 שבעים במ, בגלות המרה האת- כאופן כזה כי יוכל להיות שלום בעצמותנו (מליצה עם
 תהלים לת, 1) מבית כשום אופן. כל את מרעו יישמר. השנאה שנאת אחים הקשה עם
 היכולת הלאומית, חתף חלילה לחלל אש בעודה שחתולתה מלחמת שערית (שופטים ה,
 ח) וחלל דמים, וסופה היא בקשת אלופים זרים (זמורה יג, כא, עייש פי רד"ק שרשעי
 ישראל פנו לאר"ע כדי לכוף את רצונם על פלב אחי במש ישראל), בכליות עבדות נורא
 וכל כראשתקו כנוסח הישן נשן חלילה (הערת המלצק: הרב מרמז כאן לריב בין הורקנס
 ואורוסטובולוס, והביאו עלינו עול כבו של אויבנו ממדינת-הים) נזכר המלך, אנתוס
 המוכים (חז"ל) וע"פ אלופים זרים, לבצע את הסכסוכים האיומים. אמה כזאת ככרוד
 דימטרי (חומר נצין תופעץ, ותעש שמת (ש' מוקדת פחה) נוראות גם בארדי
 המרוסקות - כל התלאה הזאת היא נכונה ומוכנה לנרא חלילה, באופן המצולח של הציונות
 היבשה. כל זמן שלא נאבה להכיר את האמת הגדולה כי "על כי אין אליה בקרבי מצאוני
 הדעות האלה" (רביש לא, יז). כל אלה הן הצעות מרות מוכרחת לצאת, כל זמן שלא
 החזרנו את העטרה ליושנה, כל אנתוס חספה המר הנורא, על הנסיס של תודתנו
 והקמתה. וכל זה הולמה כל אנתוס העומד את היסוד הלאומי, על הנסיס של תודתנו
 להיות מתחוללת על ראש עמנו לרגל התנועה - התנועה הזאת שצריכה להיות מתחמת
 לטבעו ורוחו, והיא מתחלפת בהנחת לא סלולה, בדרכס של סכנה באחת היא תלוייה אם
 נאבה כולנו, כלל הציונות המרכזית, לעשות את אשר אנו צריכים לעשות לשיעורנו
 וכבודנו, לשלומנו ותקוננו. באחת ישנו יסודים לודעל עסק דוד הוה, רק בכתבנו על דגל
 הציונות כלה, אם שם ה' אלהי ישראל והתשובה למורתנו, של מאליה תחבר התעורר
 ותתעלה - אז יסודו כל המכשולים, כל הפגעים הרעים, השלום האמת, החסד והנעם
 כצנה רצון יעסודה (ע"פ תהלים ה, יג), הוה, אמת טהורה ובהירה וזרתה כאור החמה
 והענינים עצומות סגורות בחוקה, גם הפוכות לאחור, לכל החנינה, לכל ירכסם במ שבבי
 אורה.

6

אין כי כלל דוד, אבל לא כלב נואש, אנו מביטים על הדולדל הנורא הדחתי הנומד
 לעינו בתור איוו כוחות המשתתפים עמנו בבנין החמיר של העם והארץ. אבל מפני זה
 דוקא מפני זה אנו מצויים בעצמנו כח וחוכה, לעמוד נגד הפרעות, ולמחות בכל עוז נגד
 ההרסות הנותנות אותנו לחופה ושממון, והמכליעות את כל מעשנו.
 אמנם, גם הקלקלה הרחנת ידוהת אימה הוה תוכל לחוריר כליל את משאת נפשנו,
 אם בעשה של עבודה זרה, שנינו ממרדש תמכנו יז: "למה קרא שמש אליהם
 אחריים מפני שמש מאחרין הטובה מלבוה לעולם". דוקא ל אחר את הטובה יש ככוח
 של מקלקלים ומהרסים בישראל, ולא אבד לא הטובה. אבל אחר הטובה כמה נורא
 ואיום הוא! כמה נפשות של דורות נשקעות באחור של טובה כללית, שאנו צריכים
 לעמול בכל מסירות נפשנו להקדימה, אבל מפני שלא כנואשים אנו לגחמים, כי אם
 כנוכחים בטוחים במסרתם, על-כן צריכה מלחמתנו להיות תמיד מלאה הדרות, של
 יושר ושל דעת.

מבחינים אנו בין מלחמה למלחמה. מלחמה דעות כשריה יוצאת לכלל איזה מעשה,
 כבר יש בה משום ריח מלחמה, ואנו צריכים ללמוד את התכסיסים של מלחמה קטנה
 כזאת שהיא בעיקרה רק חיארית, מלחמה גדולה, מוגשמת, מעשית.
 כקרבנם אל המלחמה ונגש הכנה ורבו אל עצם, ואמר אליהם: שמע ישראל אתם קרבים
 היום למלחמה על אויביכם, ושנינו במשנה: "על אויביכם - ולא על אחיכם, לא
 ידורה על שמעו ולא שמעו על בנימין". ממוצא דברים אנו למידים ששונה הוא התכסיס
 של מלחמת אויבים מהתכסיס של מלחמת אחים, אף שאפשר שתודמן ויאו מהדוחז
 מפלט. צריכים תמיד לדעת שגם כעת שפרת המלחמה, רגש האחרוה חי הוה הוא
 עושה את פעלו בכל מלחמה כפי מדהו, בגדולה כפי גדולה ובקטנה כפי קטנה.

למלחמה אנו קרבים היום, למלחמת מצוה, ככאב לב אנו נגשים אליה. אבל
 סוף-כל-סוף הנינו מכריז בגלוי שנתע אשר למלחמת אחים אנו נגשים, על אחיו ולא
 על אויביו. לא ישראל על הכענו והעמלקי, אלא יהודה על שמעון, ושמעון על בנימין.
 רגש האחרוה שאנו מרגשים גם נגד אחינו, אלה אשר כל-כן התרחקו מסכות שנות
 לדורותיה - הוא שמחודדי בנו רגש המלחמה, ומגביר את כחה ואת מרירותה של
 מחאתנו: אבל הוא נותן בנו רגש תכונה של זדירות כי סוף-כל-סוף לא על אויבים,
 כ"אם על אחינו אנו לחוזמים. בטחוננו בנצחון מפעלנו כפירי הטובק השיבט ציון המעשית
 ההולכת ומתחלמת לעינינו נתנת לנו, הוא המעורר בנו את המשקל הכסוח בצדק. אנו
 לא נאמר: "עם לי גם לך לא יהיה - גזורתי": לא נגע בשום ענין אשר יוכל לסבך איזה
 מעוט כח לשיטובנו החביב, כ"אם נהיה קולעים את צינו אל המטרה של גידרת הפרצה.
 חלול שבת ורייש שנעשה כפרהסא במושבה עין גנים על-ידי אספת הפרעה.
 בהמון. הוציע את לב קהל ה' בכללנו, את כל ישראל יושב ארץ-ישראל, עד שהמתאה
 התפרצה כמעט באספ יד. שמת האומה מצאה את עצמה נכאבת ורלוכה על-ידי אודים
 מבניה, אשר ירמסו ברגלים כל-כן גמות את עורק חייה. היא לא תוכל לרום, היא תמהוה
 בכל עוז, למלחמה תשיב אל חיק בניה מהרסיה ומחריביה.

למלחמה אנו קרבים היום, למלחמת מצוה, ככאב לב אנו נגשים אליה. אבל
 סוף-כל-סוף הנינו מכריז בגלוי שנתע אשר למלחמת אחים אנו נגשים, על אחיו ולא
 על אויביו. לא ישראל על הכענו והעמלקי, אלא יהודה על שמעון, ושמעון על בנימין.
 רגש האחרוה שאנו מרגשים גם נגד אחינו, אלה אשר כל-כן התרחקו מסכות שנות
 לדורותיה - הוא שמחודדי בנו רגש המלחמה, ומגביר את כחה ואת מרירותה של
 מחאתנו: אבל הוא נותן בנו רגש תכונה של זדירות כי סוף-כל-סוף לא על אויבים,
 כ"אם על אחינו אנו לחוזמים. בטחוננו בנצחון מפעלנו כפירי הטובק השיבט ציון המעשית
 ההולכת ומתחלמת לעינינו נתנת לנו, הוא המעורר בנו את המשקל הכסוח בצדק. אנו
 לא נאמר: "עם לי גם לך לא יהיה - גזורתי": לא נגע בשום ענין אשר יוכל לסבך איזה
 מעוט כח לשיטובנו החביב, כ"אם נהיה קולעים את צינו אל המטרה של גידרת הפרצה.
 חלול שבת ורייש שנעשה כפרהסא במושבה עין גנים על-ידי אספת הפרעה.
 בהמון. הוציע את לב קהל ה' בכללנו, את כל ישראל יושב ארץ-ישראל, עד שהמתאה
 התפרצה כמעט באספ יד. שמת האומה מצאה את עצמה נכאבת ורלוכה על-ידי אודים
 מבניה, אשר ירמסו ברגלים כל-כן גמות את עורק חייה. היא לא תוכל לרום, היא תמהוה
 בכל עוז, למלחמה תשיב אל חיק בניה מהרסיה ומחריביה.